

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Etelä-Savon maakunnan turvallisuuksuunnitelma 2010

Etelä-Savon maakuntaliitto 2010

**Turvallinen Etelä-Savo
- asua, elää ja yrittää**

**Etelä-Savon maakunnan
turvallisuussuunnitelma 2010**

ETELÄ-SAVON MAAKUNNAN TURVALLISUUSUUNNITELMA 2010

Etelä-Savon maakuntaliitto

Hallituskatu 3 A 50100 MIKKELI

puh. 015-321 130

email: kirjaamo@esavo.fi

faksi 015-321 1359

ISSN 1455-2930

SISÄLLYS

	sivu
ESIPUHE	1
1. TIIVISTELMÄ	2
2. TURVALLISUUDEN SUUNNITELMIA	3
3. TURVALLISUUSSUUNNITELMAN OSAPUOLET	3
3.1 Maakuntahallitus	3
3.2 Kirkko ja seurakunnat	4
3.3 Kunnat (seudullisuus)	4
3.4 Sairaanhoidopiirit/soster	4
3.5 Poliisi	5
3.6 Pelastuslaitos	5
3.7 Liikenne	6
3.8 Energiahuolto (Järvi-Suomen energia)	6
3.9 Puolustusvoimat	6
3.10 Järjestöt, Suomen Punainen Risti (SPR)	7
3.11 Etelä-Savon Metsäkeskus	7
4. ETELÄ-SAVON TURVALLISUUSTILANNE	8
4.1 Turvallisuuden tunne ja hyvinvointi	8
4.2 Maakunnan rikollisuustilanteesta	8
4.3 Tapaturmat ja onnettomuudet	10
4.4 Liikenneturvallisuus	11
5. ETELÄ-SAVON TURVALLISUUSSUUNNITELMAN PAINOPISTEALUEET 2010 - 2015	12
6. TURVALLISUUDEN JA HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN (rikosten, häiriöiden, tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäiseminen)	12
7. KEHITYSTARPEET	13

Esipuhe

Etelä-Savon maakunnallisen turvallisuussuunnitelman tarkoituksena on kehittää viranomaisyhteistyötä harvaan asuttujen alueiden turvallisuuden parantamiseksi edelleen. Moniammatillista yhteistyötä pyritään lisäämään varmistaen yhteistyön edellyttämä tiedonvaihto eri viranomaisten välillä. Yhteistyön kehittämistä ja resurssien järkevää käyttöä edistää viranomaisten vastavuoroinen asioiden läpikäyminen.

Tilastoinnin ja tietopohjan avulla pyritään edelleen kehittämään luotettavaa kuvaa harvaan asuttujen alueiden tilanteesta.

Ikääntyvän väestön turvallisuutta harvaan asutuilla alueilla pyritään parantamaan ottamalla heitä koskevat erityispiirteet nykyistä kattavammin huomioon päätöksenteossa. Ikääntyvää väestöä pyritään kuulemaan heitä koskevissa turvallisuusasioissa.

Tämä Etelä-Savon maakunnallinen turvallisuussuunnitelma on ensimmäinen. Turvallisuussuunnitelma päivitetään vuosittain maakuntahallituksen nimeämän neuvottelukunnan toimesta.

Turvallisuussuunnitelman laadintaan ovat osallistuneet maakunnan kaikki keskeiset julkiset tahot.

Etelä-Savon maakuntaliitto kiittää työhön osallistuneita ja huolehtii osaltaan siitä, että turvallisuus otetaan keskeiseksi osaksi uusiutuvan Etelä-Savon kehittymistä.

Mikkeli 9.4.2010

*Matti Viialainen
maakuntajohtaja
turvallisuustyöryhmän puheenjohtaja*

1. Tiivistelmä

Turvallisuus syntyy monen eri tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuutta edistävät turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avun saanti silloin, kun sitä tarvitaan ja varmuus siitä, että rikoksiin syyllistyneet joutuvat edesvaastuuseen teoistaan. Osa turvallisuutta on myös varautuminen suuronnettomuuksiin ja normaaliolojen häiriötilanteisiin. (Sisäasiainministeriön julkaisuja 16/2008.)

Kenelle kunnassa kuuluu turvallisuus? Turvallisuudesta huolehtiminen kuuluu kaikille kuntalaisille sekä kaikille kunnassa toimiville yhteisöille ja organisaatioille. Yksilöllä on vastuu omasta turvallisuudestaan mutta yhteisön on tuettava yksilöä tässä pyrkimyksessä.

Turvallisuutta tulee rakentaa ja yksilöä tukea moniammatillisesti, koska turvallisuus syntyy monen tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuudesta huolehtiminen kuuluu siis kaikille!

Etelä-Savon maakunnassa kuntien hallintokunnissa ja yhteistyöviranomaisten toimesta on jo vuosien ajan tehty työtä turvallisuuden edistämiseksi. Tämän turvallisuussuunnitelman tarkoituksena on ennen kaikkea painopistealueisiin liittyvien toimenpiteiden yhtenäistäminen ja päällekkäisyyksien karsiminen. Tarvittaessa kehitetään ja toteutetaan uusia toimenpiteitä.

Paikallisen turvallisuustyön kehittäminen julkaisussa (Sisäasiainministeriön julkaisuja 19/2006) linjataan, että paikallinen turvallisuussuunnittelu on väline ennaltaehkäisevän työn lisäämiseksi ja edelleen kehittämiseksi. Turvallisuussuunnittelussa yhteistyö on tärkeä keino edesauttaa turvallisuuteen liittyvien asioiden tarkastelua kokonaisuutena. Käytännön tekemisen tasolla yhteistyön tavoitteena on lisätä poikkihallinnollisuutta ja yhteistyötä siten, että eri alojen asiantuntijat työskentelevät yhdessä yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Etelä-Savon maakunnan turvallisuussuunnitelman toimenpiteiden tavoitteena on edellä mainitun linjauksen mukaisesti näkyä suunnitteluun ja toteutukseen osallistuneiden organisaatioiden päivittäisessä työssä sekä kuntalaisten arjen turvallisuudessa.

Turvallisuus on laaja-alainen ilmiö, jonka yksiselitteinen ja kaiken kattava määrittely on haasteellista. Turvallisuus voidaan ymmärtää jonkin vaaran tai riskin poissaolona tai näiden vaikutusten estämisenä. Strategiaprosessissa turvallisuus käsitettiin laaja-alaisesti ja sen katsottiin liittyvän koko yhteiskunnan toimivuuteen kattaen hyvinvoinnin, ympäristön, talouden ja väestön. Yhteiskunnan toimintoja turvaa laaja viranomaisten verkosto, johon kuuluvat muun muassa pelastusviranomaiset, poliisi ja terveydenhuoltojärjestelmä sekä puolustusvoimat. Turvallisuustutkimusstrategia kattaa siten sekä safety- että securitykäsitteen.

Keskeisen taustan strategiassa tarkasteltavalle turvallisuudelle ja turvallisuustutkimukselle muodostavat tärkeimmät turvallisuutta käsittelevät valtionhallinnon asiakirjat, joissa turvallisuus määritellään kokonaisvaltaisesti.

Turvallisuutta lähestytään usein uhkien ja riskien näkökulmasta jolloin voidaan tunnistaa erilaisia tahattomia ja tahallisia uhkatekijöitä ja näiden erilaisia vaikutusmekanismeja.

Yhteinen tavoite turvallisuussuunnitelman tekemisessä on ollut

TURVALLINEN ETELÄ-SAVO, ASUA, ELÄÄ JA YRITTÄÄ.

2. Turvallisuuden suunnitelma

Turvallisuussuunnitelma; kunta/seutukunta-kohtainen suunnitelma, jossa pääpaino on onnettomuuksien, rikollisuuden ja syrjäytymisen estämisessä ja ihmisten hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Etelä-Savoon tehdään myös maakunnan turvallisuussuunnitelma, jossa keskitytään maakunnalliseen näkökulmaan ja ns. turvallisuustilannekuvan aikaansaamiseen. (Sisäisen turvallisuuden ohjelma)

Pelastussuunnitelma; kiinteistö/virasto/laitos kohtainen suunnitelma siitä, miten ko. kohteessa toimitaan erilaisissa onnettomuustilanteissa (Pelastuslaki)

Valmiussuunnitelma; Kunta/toimialakohtainen suunnitelma (organisaation tasolla) siitä, miten palvelut järjestetään normaaliolojen häiriötilanteessa tai poikkeusoloissa. (Valmiuslaki)

Huomattavaa on, että onnettomuuksia voi sattua eri turvallisuustilanteissa. Lisäksi turvallisuuden vaikuttaa myös esim. työturvallisuusasiat ja suunnitelmat. Tässä mainitut suunnitelmat eivät ole päällekkäisiä vaan niissä asioita katsotaan eri näkökulmista.

normaaliolot ⇔ **normaaliolojen häiriötilanne** ⇔ **poikkeusolot**

3. Turvallisuussuunnitelman osapuolet

3.1 Maakuntahallitus

Etelä-Savoon laaditaan maakunnallinen turvallisuussuunnitelma. Etelä-Savon turvallisuussuunnitelman tavoitteena on sisäisen turvallisuuden ohjelman linjausten ja asetettujen tavoitteiden toteutuminen Etelä-Savossa. Suunnitelmalla varmistetaan valtion aluehallinnon ja kuntarakenteenmuutosten ja eri viranomaisten yhteistyön toimivuuden sekä maakunnallisen koordinaation säilyminen.

Maakunnallisen turvallisuussuunnitelman pohjalta seutukunnille ja kunnille laaditaan yksityiskohtaisemmat alueiden erityispiirteet huomioivat turvallisuussuunnitelmat.

Maakunnallisen turvallisuussuunnitelman hyväksyy maakuntahallitus.

Maakunnallista turvallisuustyötä koordinoimaan nimetään Etelä-Savon **turvallisuustyön ohjausryhmä**, johon maakuntaliitto kutsuu edustajat seudullisesti kunnista, sairaan hoitopiireistä, poliisista, pelastuslaitoksesta, yritys- ja elämästä (kauppakamari), seurakunnista, liikenteestä, energiahuollosta, te-keskuksesta, puolustuslaitoksesta ja ympäristöhallinnosta sekä ao. järjestöistä. Ohjausryhmän koko on enintään 20 henkilöä.

Etelä-Savon maakuntahallitus nimeää ohjausryhmän puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Muilta osin maakuntahallitus oikeuttaa maakuntajohtajan nimeämään Etelä-Savon turvallisuustyön ohjausryhmän. Maakunnan turvallisuussuunnittelun ohjausryhmä kokoontuu noin kaksi kertaa vuodessa ja tekee maakunnalliseen turvallisuussuunnitelmaan tarvittavat päivittykset. Lisäksi työryhmä vaihtaa tietoja maakunnan turvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä.

3.2 Kirkko ja seurakunnat

Evankelis-luterilainen kirkko ja sen seurakunnat keskittyvät luontaisen tehtävänsä mukaisesti sekä kansalaisten hengellisen että henkisen hyvinvoinnin edistämiseen ja vastuullisen elämäntavan vahvistamiseen.

Tähän kuuluvat mm. keskustelu- ja sielunhoitoapu ja seurakunnallisen toiminnan ylläpitäminen sekä normaalioloissa että kriisin kohdatessa ja turvallisuuskasvatus. Kirkossa turvallisuuskasvatus toteutuu parhaiten rippikouluissa, mutta se voi alkaa jo päiväkerhoissa ja muissa lasten sekä nuorten toiminnoissa.

Viranomaisten ja kirkon yhteistyö korostuu ja konkretisoituu erityisesti kriisitilanteissa. Tällöin seurakuntien työntekijät keskittyvät ihmisten kohtaamiseen ja palvelemiseen henkisen tuen antamiseksi. Suurten onnettomuuksien kohdatessa kasvaa tarve hengellisten tilaisuuksien kuten rukoushetkien tai muistojumalanpalvelusten järjestämiseen.

Turvallisuuden lisäämiseksi on tarpeen vahvistaa yhteistyötä ja informaation kulkua niin paikalliselle tasolle ja rovastikuntiin kuin hiippakuntiin ja kokonaiskirkkoon.

3.3 Kunnat (seudullisuus)

Kuntien rooli on keskeinen paikallisessa tai seudullisessa turvallisuussuunnittelussa. Maakuntaliiton johdolla laadittu turvallisuussuunnitelma ei korvaa paikallista suunnitelmaa. Kunta/seutukuntakohtainen suunnitelma tunnistaa paikalliset ongelmat ja mahdollistaa konkreettiset toimenpiteet niiden korjaamiseksi. Kuntien/seutukuntakohtainen suunnitelmassa esitetään eri hallintokuntien tehtävät ja vastuut.

Kunnanjohtajan merkitys korostuu turvallisuussuunnittelun koordinoinnissa.

3.4 Sairaanhoidopiirit/soster

Etelä-Savossa toimivien Etelä-Savon ja Itä-Savon sairaanhoidopiirien perustehtävänä on taata kansalaisille terveydenhuolto- ja sairaanhoidopalvelut kaikissa tilanteissa. Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan hallinnon rakenteet ovat jatkuvassa muutoksessa vastaten rahoituksen ja palvelutarpeen kehikossa muuttuvaa tehtävää. Tämä tehtävä sisältää erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon sekä myös sosiaalialan palveluita, kuten vanhusten palvelut ja päihdehuolto. Tavoitteisiin sisältyy entistä enemmän ennaltaehkäisyä ja terveyden edistämistä.

Sairaanhoidopiirien **tehtävissä korostuu yhteistyö** sekä viranomaistahojen että vapaaehtoistyöjärjestöjen ja seurakuntien kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuoltoala työllistää huomionarvoisen osan Etelä-Savon työssäkäyvästä väestöosasta ja toimintaa on kaikissa kunnissa useissa toimipisteissä. Asiakkaina ovat kaikki kuntalaiset sekä merkittävä osa vapaa-ajan asukkaista ja turisteista/vierailijoista.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan **riskienhallinta** muodostuu useasta toisiinsa sidoksissa olevista osa-alueista, joiden menestyksellinen hoitaminen edellyttää alueellista yhteistyötä. Alalla käsitellään hyvinkin suuria määriä eri syistä salassa pidettäviä tietoja, joista osa on pysyvästi arkistoitavia. **Tietoturvallisuus** muodostaa tärkeän osan kokonaisturvallisuudesta tietojen säilyttämisen ja käytettävissä olemisen vaatimuksilla.

Käytettävissä oleminen tarkoittaa käytettävissä olemista vähintään alueellisesti kaikissa tilanteissa. **Työturvallisuus** rakentuu työnantajan työ-, terveys- ja turvallisuuspolitiikalle, joka vaikuttaa pääsääntöisesti työpaikan sisällä, mutta suurten henkilöstömäärien kyseessä ollessa sillä on vaikutusta mm. kansanterveyteen, unohtamatta työmatkaliikenteen merkitystä.

Potilasturvallisuus koskettaa jossain elämänkaaren vaiheessa kaikkia kansalaisia ja edellyttää toimivaa yhteistyötä mm. tietojen vaihdossa eri toimijoiden kesken. **Toimitilaturvallisuus** on osa-alue, jossa normaaliolojen yhteistoiminta on hyvin konkreettista etenkin pelastuslaitoksen ja kuntien kanssa. Kiinteistömassat ovat hyvin merkittäviä kaikissa kunnissa.

Ympäristöturvallisuuden kokonaisuus käsittää materiaalien hallinnan, energian käytön ja logistiikan sekä toimintaympäristön hallinnan kestäväällä tavalla. Normaalioloissa yhteistyö kohdistuu kuntiin, energiayhtiöihin jne. **Toiminnan jatkuvuuden ja palveluvastuuturvallisuuden** kysymykset liittyvät olennaisilta osiltaan strategiseen päätöksentekoon, kuntayhteistyöhön sekä valvovan viranomaisen(läänihallitus) ja vastuualueen ministeriön(STM) kanssa tehtäviin ratkaisuihin.

Valmiussuunnittelu ja viranomaisyhteistyö koskettavat kaikkia edellä mainittuja tahoja. Lisäksi toimijana on valtakunnallisesti mm. huoltovarmuuskeskus. Valmiussuunnittelua ollaan laajentamassa yksittäisestä sairaanhoitopiiristä alueelliseksi, käsittämään koko yliopistosairaalan erityisvastuualueen. Poikkeusoloissa sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla edellytetään valmiuden kohottamista samalla, kun toimintaympäristö muuttuu haasteellisemmaksi. Tämä asettaa erityisiä vaatimuksia yhteistyölle perustoimintojen ylläpitämisestä aina psykososiaalisen tuen järjestämiseen.

Huolimatta laajasta yhteistyötehtävästä turvallisuuspalveluiden tuottamisessa, sairaanhoitopiirien rooli voi hyvinkin liittyä ennakoivaan työhön terveyden edistämisen teemalla. Tarkasteltaessa terveyden edistämisen kokonaisuutta turvallisuuden näkökulmasta, esille nousee päihdehuollon palveluketju ennakoivasta valistustyöstä sairauden hoitoon ja jälkihoitoon aina kuntouttamiseen saakka. Esimerkiksi elämäntapasairauksien ennaltaehkäisyyn keskittyviä hankkeita toimii Etelä-Savossakin sairaanhoitopiirien vetämänä ja niihin liittyy mm. päihdekeskustyyppisiä suunnitelmia.

Tulevina vuosina erityiskysymys Etelä-Savossa tulee olemaan ikääntyvän väestön palvelutarpeeseen vastaaminen.

3.5 Poliisi

Poliisin tehtävä on poliisilain mukaan turvata vallitseva oikeus- ja yhteiskuntajärjestys, ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta, estää ennalta ja selvittää rikoksia ja saattaa ne syyteharkintaan. Huomionarvoista on se, että lainsäätäjät velvoittaa poliisia toimimaan alueellaan turvallisuusyhteistyössä. Siten alueen viranomaiset, yhteisöt ja asukkaat rakentavat poliisin kanssa yhdessä yhteistä turvallisuutta.

Etelä-Savossa poliisi toimii maakunnallisena poliisilaitoksena hajautetun mallin mukaisesti, siten että poliisipalveluita on saatavissa alueen kaikissa osissa mahdollisimman kattavasti. Keskeisimpiä tavoitteita poliisilaitoksella on huolehtia toimintavalmiusaikojen paranemisesta, rikostorjunnan toiminnallisista tavoitteista, näkyvyydestä ja lupapalvelujen mahdollisimman kattavasta saatavuudesta. Sen lisäksi erityisenä haasteena on eri tavoin lisätä rikoksia ja häiriöitä ennakolta estäviä toimintatapoja. Niistä keskeisimpinä tulevat olemaan lähipoliisitoiminnan jäntevoittaminen kaikilla toiminnallisilla linjoilla sekä kunnallisten toimijoiden aktivoiminen arjen turvallisuuden parantamiseen.

3.6 Pelastuslaitos

Mikkelin kaupungin ylläpitämä Etelä-Savon pelastuslaitos huolehtii 17 kunnan pelastustoimen tehtävistä. Pelastuslaitoksen palvelut tuotetaan 34 paloasemalta. Lähtökohtana on tuottaa tehostetusti turvallisuuspalveluja huolehtimalla pelastustoimelle kuuluvista onnettomuuksien ennaltaehkäisystä, pelastustoiminnasta, öljyntorjunnasta ja väestönsuojelusta normaali- ja poikkeusoloissa. Onnettomuuksien ennaltaehkäisyn merkitys korostuu entisestään tulevina vuosina.

Pelastustoimen lakisäätteisten tehtävien lisäksi Etelä-Savon pelastuslaitos tuottaa sairaankuljetus-/ensihoidopalveluita Mikkelissä, Savonlinnassa, Pieksämäellä ja Itä-Suomen pelastushe-likopteri Ilmarin ensihoitaja-/lentoavustajapalvelut. Lisäksi pelastuslaitoksella on kuudentoista kunnan kanssa sopimus ensivastepalveluista.

Etelä-Savon turvallisuussuunnittelussa pelastuslaitos kokoaa tilannekuvan vuosittain eri toimijoilta saatujen tietojen pohjalta.

3.7 Liikenne

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen Liikenne- ja infrastruktuurivastuu-alue (POS ELY-LI) vastaa 1.1.2010 alkaen Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maa-kuntien alueella tienpidosta kaikissa olosuhteissa.

Normaalioloissa tien kunnossapito on Etelä-Savossa jaettu neljään alueurakkaan (Mikkeli, Juva, Savonlinna ja Pieksämäki). Jokaisella alueurakalla (hoidon alueurakoitsijalla) on kriisiajan valmiussuunnitelma (tienpidon valmiussuunnitelma).

Lisäksi Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri- vastuualue vastaa em. alueella seuraavista varautumisen tehtävistä:

- Tiekuljetusten poikkeusolojen hallinto-organisaation valmistelu
- Sähköisen viestinnän poikkeusolojen hallinto-organisaation valmistelu
- Pooleri-järjestelmän hoitaminen
- Tiestön käyttöön liittyvä poikkeusolojen suunnittelu
- Tieliikenteessä käytettävän polttonesteen säännöstely

Näiden tehtävien ohjaus tapahtuu Liikenne- ja viestintäministeriöstä tiestön käyttöön liittyvää suunnittelua lukuun ottamatta.

3.8 Energiahuolto (Järvi-Suomen energia)

Energiahuolto tukee osaltaan maakuntahallituksen linjaaman "Turvallinen Etelä-Savo -projekti" hanketta. Tämä tarkoittaa sitä, että informoidaan alueen asukkaita sähköturvallisuudesta, omien asennusten kunnosta ja varautumisesta poikkeuksellisen pitkiin sähkökatkoksiin. Sekä tietenkin toimii operatiivisessa toiminnassa niin, että kenellekään ei aiheudu hengen tai omaisuuden vaaraa.

Ennakoiva yhteistyö asiakkaiden kanssa varautumisessa pitkiin sähkökatkoksiin on myös tärkeää. Yhteistyö pelastusviranomaisten kanssa on tärkeää, jotta niukat resurssit tosipaikan tullen voidaan käyttää parhaiten ja työturvallisesti.

Toimintaan kuuluu myös koulutus, jossa pelastuslaitoksen henkilöstölle annetaan tietoa sähkö-vaaroista → yhteiset suurhäiriöharjoitukset.

3.9 Puolustusvoimat

Puolustusvoimien tehtävänä on puolustusvoimista annetun lain mukaisesti Suomen sotilaallinen puolustaminen, muiden viranomaisten tukeminen sekä osallistuminen kansainväliseen kriisinhallintaan.

Itä-Suomen Sotilasläänin Esikuntaan kuuluva Etelä-Savon Alue toimisto vastaa Etelä-Savon alueella mm sotilaallisen maanpuolustuksen suunnittelusta, viranomaisyhteistoiminnasta, asevelvollisuusasioista sekä vapaaehtoisen maanpuolustustyön ja -koulutuksen toteutuksesta ja tukemisesta.

Etelä-Savon Alue toimiston päällikkö toimii myös Mikkelin varuskunnan päällikkönä.

3.10 Järjestöt, Suomen Punainen Risti (SPR)

Etelä-Savon alueella toimii 16 kunnassa Punaisen Ristin osasto. Osastojen toiminta vaihtelee kunnittain. Osastojen toiminta muodostuu lähinnä: Vanhustyöstä ystävätoiminnan ja kerhojen muodossa. Toiminta ehkäisee vanhusten syrjäytymistä ja antaa virikkeitä vanhuksille.

Ensiapuryhmätoiminta keskittyy ensiapupäivystyksiin isoissa yleisötapahtumissa. Isoissa nuorille suunnatuissa tapahtumissa tehdään myös ennaltaehkäisevää päihdetyötä ja HIV/AIDS valistusta. Maahanmuuttaja ryhmille on järjestetty kerhotoimintaa ja koulutusta mm. käsityökerho ja arjen turvallisuutta mm. ea-koulutuksen muodossa.

Mikkelin ja Ristiinan alueella on alkanut omaishoitajia tukeva projekti.

SPR antaa myös erilaista koulutusta omatoimisen selviytymisen parantamiseksi. Koulutuksia on mm. ensiapukoulutus, hoito- ja huolenpito kotona koulutus, turvapassikoulutus ja henkisen tuen peruskurssi.

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun hälytysryhmät ovat valmiudessa auttamaan eri viranomaisia isoimmassa onnettomuustilanteissa. Etelä-Savon alueella on 104 hälytysryhmää joissa toimijoita 1130 henkeä.

3.11 Etelä-Savon Metsäkeskus

Myrskytuhovalmiuden parantaminen ja ylläpito metsäkeskusalueella

Yhteysverkoston ylläpito

Metsäkeskuksen valmiuspäällikkö hoitaa myrskytuho yhteysverkoston henkilöstörekisterin ajantasalla pidon ja päivittää muuttuneet tiedot vuosittain syksyllä. Myrskytuho yhteysverkosto koostuu kunnittaisista yhteyshenkilöistä (metsänhoitoyhdistykset ja metsäkeskus) joiden tehtävänä on käynnistää tuhokartoitus ja välittää tietoa valmiuspäällikölle. Verkostossa ovat myös alueella toimivien metsäteollisuusyritysten, metsänomistajaliiton, metsäpalveluyrittäjien, metsähallituksen ja metsäalan koulutusyksiköiden yhteystiedot.

Metsäalan toimijoiden lisäksi verkostossa ovat tarvittavien viranomaisten ja alueellisista sähkönjakeluyhtiöiden yhteystiedot.

Metsänhoidollinen koulutus myrskytuhojen vähentämiseksi

Metsäkeskuksen valmiuspäällikkö organisoii yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa metsänhoidollista koulutusta ja koulutusmateriaalia myrskytuhojen ennalta ehkäisemiseksi. Metsänhoidollista koulutusta annetaan tarvittaessa metsäalan toimijoille mm. säästöpuuston sijoittelusta, hakkuun rajauksesta ja toimimisesta keskijännitelinjoiden läheisyydessä ja sähkölinjojen reunametsien suunnittelusta ja hakkuun toteutuksesta.

Myrskytuhovalmiussuunnitelman mukainen tilanneharjoitus

Metsäkeskuksen valmiuspäällikkö ja pelastuslaitoksen pelastusjohtaja päättävät myrskytuhovalmiuden testaamisesta osana maakunnallista valmiusharjoitusta. Valmiussuunnitelman sisällön tiedottaminen ja kouluttaminen metsätoimijoiden henkilökunnalle toteutetaan myrskytuho yhteyshenkilöiden ja metsäkeskuksen valmiuspäällikön toimesta. Sähköturvallisuuteen liittyvien asioiden koulutuksesta vastaavat sähkönjakeluyhtiöiden ammattilaiset.

4. Etelä-Savon turvallisuustilanne

4.1 Turvallisuuden tunne ja hyvinvointi

Turvallisuus koskettaa jokaista ihmistä tavalla tai toisella. Tunne turvallisuudesta on omakohtainen, subjektiivinen näkemys, jonka ihminen muodostaa henkilökohtaisten olosuhteidensa, kokemustensa ja havaintojensa perusteella.

Ihmisen arkiturvallisuuden voi ajatella muodostuvan ensinnäkin niistä elementeistä, joiden perusteella hän peilaa omaa näkemystään turvallisuudesta. Tällöin turvallisuuden tunteeseen vaikuttavat esimerkiksi erilaiset kokemukset tai uhkakuvat rikosten, tapaturmien tai onnettomuuksien uhriksi joutumisesta. Eri viranomaisten tai yhteisöjen mahdollisuudet puuttua näihin tekijöihin ennalta estävästi vaikuttavat luonnollisesti ihmisen käsityksiin.

Turvallisuuteen liittyvät kiinteästi myös ihmisen hyvinvointiin tai viihtyvyyteen vaikuttavat asiat. Tällöin käsitys arjen turvallisuudesta laajenee. Turvallisuuden tunne muodostuu ihmisen laajemmasta kokonaiskäsityksestä ja -tunteesta. Esimerkiksi pelko sairastumisesta, työttömyydestä, taloudellisista ongelmista tai yksin jäämisestä voivat olla eniten arkiturvallisuutta heikentäviä seikkoja. Oman kunnan tai asuinalueen toimijoiden mahdollisuudet vastata mainittuihin haasteisiin vaikuttavat luonnollisesti ihmisen tyytyväisyyteen ja hyvinvoinnin tasoon.

Koko maan kattava turvallisuustutkimus tehtiin vuonna 2009 kolmannen kerran. Aiemmat tutkimukset tehtiin vuonna 2003 ja 2006. Vaikka tutkimuksen lähestymiskulma onkin rikos- ja häiriöpainotteinen ja siten poliisitoiminnallinen, on tutkimuksesta löydettävissä alueittain vastaajien kokemuksia ja tunteita yleisen hyvinvoinnin osa-alueisiin ja myös kunnallisten toimijoiden palvelujen tasosta.

4.2 Maakunnan rikollisuustilanteesta

Seuraavassa taulukossa on numeroiden valossa esitetty maakunnan alueelta yleisimpiä rikos- ja tehtävälukuja kuluvalta vuodelta ja kahdelta aiemmalta vuodelta. Etelä-Savon poliisilaitoksen alueella kirjataan vuosittain noin 11 000 rikosilmoitusta ja noin 33 000 tehtävälmoitusta. Valtaosa rikosasioista liittyy erilaisiin liikenteessä tapahtuneisiin rikkomuksiin. Hälytystehtävistä enin osa koostuu erilaisiin päihteiden väärinkäytöstä johtuvista syistä. Oheisessa taulukossa olevat luvut ilmentävät poliisin näkökulmasta rikos- ja tehtävälajeja, jotka yleisesti ottaen eniten liittyvät ihmisten arjen turvallisuuden vaarantumiseen.

	Ilmoitettu kpl	2007	2008	2009	Muutos 2008-2009
8454 Juvan poliisiasema	Kaikki rikokset	5 102	5 442	5 773	331
	Rikoslakirikokset (pl liikenne rikokset)	836	813	832	19
	Omaisuusrikokset	593	524	541	17
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	134	149	144	-5
8451 Mikkelin poliisiasema	Kaikki rikokset	13 042	12 514	14 273	1 759
	Rikoslakirikokset (pl liikenne rikokset)	3 925	4 155	4 466	311
	Omaisuusrikokset	2 687	2 762	2 897	135
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	487	561	622	61
8452 Pieksämäen poliisiasema	Kaikki rikokset	3 368	2 921	2 909	-12
	Rikoslakirikokset (pl liikenne rikokset)	1 022	1 155	1 035	-120
	Omaisuusrikokset	645	792	706	-86
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	193	173	155	-18
8453 Savonlinnan poliisiasema	Kaikki rikokset	6 060	6 710	8 057	1 347
	Rikoslakirikokset (pl liikenne rikokset)	2 045	2 169	2 050	-119
	Omaisuusrikokset	1 442	1 493	1 364	-129
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	317	342	331	-11
8450 Etelä-Sao	Kaikki rikokset	27 572	27 587	31 012	3 425
	Rikoslakirikokset (pl liikenne rikokset)	7 828	8 292	8 383	91
	Omaisuusrikokset	5 367	5 571	5 508	-63
	Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	1 131	1 225	1 252	27

Lähde: Cognos8, 15.1.2010

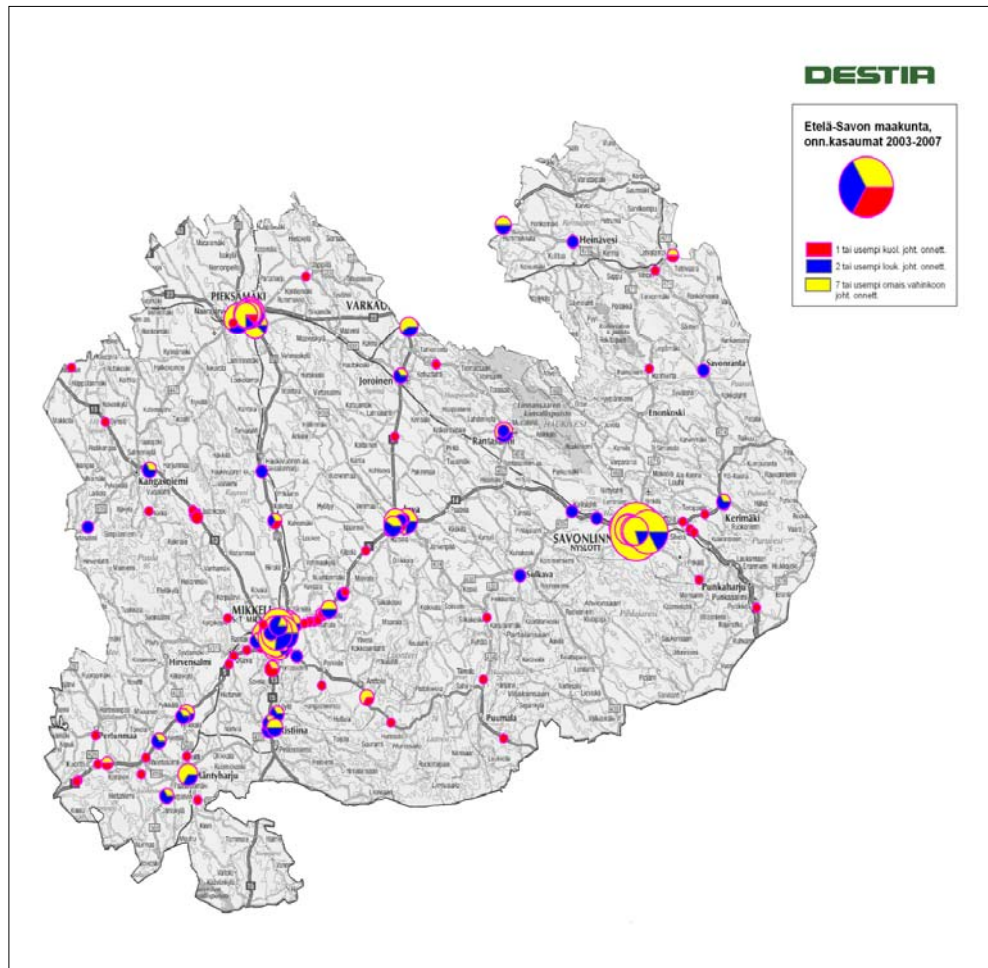
4.3 Tapaturmat ja onnettomuudet

Etelä-Savon pelastuslaitos		Pelastustoimen tehtävät onnettomuustyypeittäin														9.2.2009								
Lokka Seppo		Tapahtumakunnan mukaan																						
Autom. paloilmoittimen tarkastus-/varmistustehtävä	Palovaroitteen tarkastus-/varmistustehtävä	Paloilmoittimen tarkastus-/varmistustehtävä	Muu tarkastus-/varmistustehtävä	Rakennuspalovaara	Rakennuspalo	Liikennevälinepalo	Maastopalo	Muu tulipalo	Räjähdyksen räjähdysvaara	Ihmisen pelastaminen	Eläimen pelastaminen	Vaar. aineonnettomuus	Öljyvahinko	Liikenneonnettomuus	Luonnononnettomuus	Vahingontorjuntatehtävä	Muu pelastustehtävä	Avunantotehtävä	Virka-aputehtävä	Yhteistoimintatehtävä	Ensisivestehtävä	Sortuma/sortumavaara	Tarkastus- tai varmistustehtävä	Yhteensä
1	0	0	5	0	6	2	2	0	0	1	0	0	0	5	3	2	0	2	0	0	89	0	0	118
7	0	0	15	0	7	0	6	1	0	1	5	1	4	27	10	18	0	8	6	0	47	0	0	163
6	0	0	5	0	5	1	3	2	0	1	2	0	0	14	4	0	0	5	2	0	34	0	0	84
10	0	0	4	0	4	2	7	5	0	4	1	1	3	22	3	2	0	4	2	0	166	0	0	240
6	1	0	9	0	5	7	9	8	0	7	7	0	2	37	1	21	0	1	1	0	61	0	0	183
5	3	0	7	0	5	3	8	8	0	0	2	0	2	26	2	4	0	10	3	0	55	0	0	143
23	0	0	14	0	5	2	2	3	0	2	3	0	1	17	2	5	0	3	2	0	53	0	0	137
206	11	0	87	0	33	28	15	47	0	33	9	1	20	93	22	39	0	20	8	0	157	1	0	830
10	1	0	15	0	13	1	7	7	0	4	5	0	3	30	2	27	0	4	5	0	64	0	0	198
5	0	0	6	0	6	2	1	3	0	0	0	0	0	16	4	4	0	1	0	0	2	0	0	50
105	6	0	32	0	24	7	8	26	0	21	9	0	9	52	13	20	0	12	5	0	62	0	0	411
23	0	0	10	0	4	0	1	6	0	4	2	0	3	11	4	4	0	3	0	0	36	0	0	111
7	2	0	17	0	7	1	0	2	0	3	1	0	3	12	2	14	0	7	5	0	68	0	0	151
1	1	0	6	0	8	5	1	3	0	2	3	0	2	14	9	7	0	4	5	0	34	0	0	105
15	1	0	21	0	13	2	3	7	0	1	0	0	2	15	7	4	0	3	3	0	78	0	0	175
94	5	0	75	0	13	10	8	22	0	20	3	3	11	35	11	21	0	13	2	0	13	0	0	359
2	0	0	4	0	4	1	1	4	0	3	2	0	4	10	4	8	0	3	0	0	75	0	0	125
4	0	0	3	0	9	2	3	1	0	1	3	0	2	6	4	17	0	6	0	0	54	0	0	115
530	31	0	335	0	171	76	85	155	0	108	57	6	71	442	107	217	0	109	49	0	1 148	1	0	3 698

Poiminta: Vuosi = 2008; Pelastustoimen alue = Etelä-Savo; Tehtävätyyppi = Pelastustehtävät;

<http://www.ktl.fi/portal/suomi/yhteistyoprojektit/tapaturmat/>

4.4 Liikenneturvallisuus

5. Etelä-Savon turvallisuussuunnitelman painopistealueet 2010 - 2015

- Syrjäytymiskehitykseen puuttuminen
- Alkoholihaittojen vähentäminen
- Väkivallan vähentäminen
- Ikääntyvän väestön onnettomuusalttiuden vähentäminen
- Toimenpiteiden kirjaus ARTU (arjen turvallisuus)-ohjelman avulla

6. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen

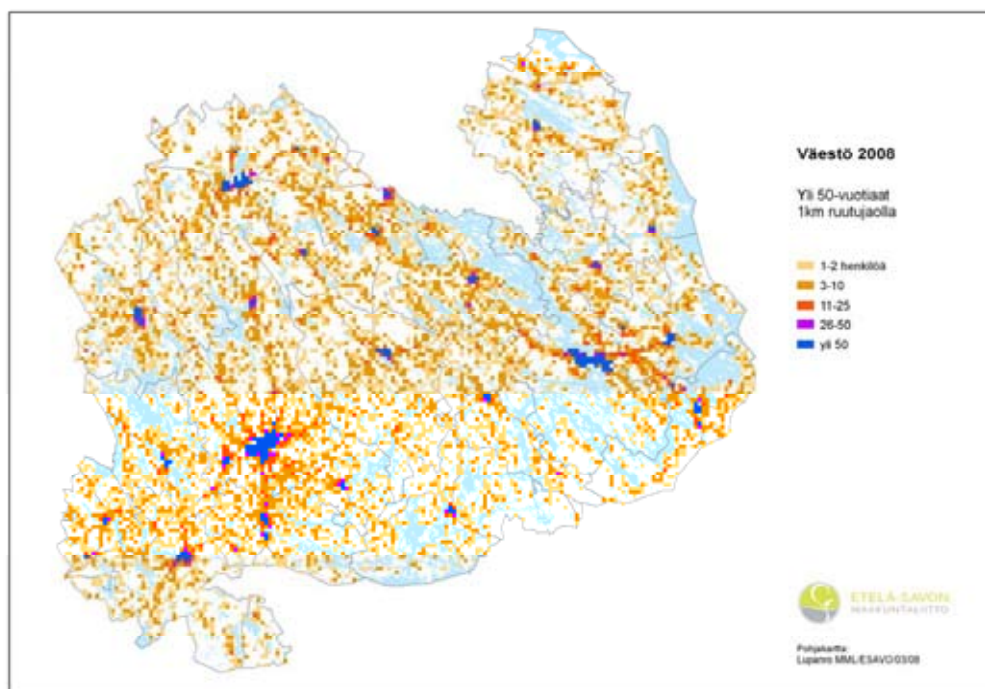
(rikosten, häiriöiden, tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäiseminen)

v. 2010	Hanke 1	Hanke 2	Hanke 3
Poliisi	Lähipoliisistrategian luominen <ul style="list-style-type: none"> - Nupo- toiminta - Laillisuus- ja muu valistus 	Koulujen turvallisuuden parantaminen -Koulujen nimikkopoliisit	Väkivallan ja päihdeongelmien vähentäminen <ul style="list-style-type: none"> - Toimintamallit kotihälytyksillä, uhri- ja tekijäohjaus - Erilaiset alkoholihaittojen vähentäminen liittyvät toimenpiteet
Pelastus	Erytisryhmien asunnöt Selvitys yhdessä lääninhallituksen kanssa ja palotarkastukset	Koulujen turvallisuus, yhdessä poliisin kanssa	Asumisen turvallisuus Oma toiminta

7. Kehitystarpeet

Etelä-Savon maakunnan turvallisuussuunnitelman kokoamisen yhteydessä havaittiin seuraavia parannusehdotuksia ja haasteita:

- turvallisuussuunnittelun yhdeksi osapuoleksi tulisi tulevaisuudessa lisätä kansalaisjärjestöt ja kylätoimikunnat. (esim. SPR, Rikosuhripäivystys, pelastus- ja maanpuolustusalanjärjestöt)
- kaupungeissa ja taajamissa kylätoimikuntia vastaavia kansalaistoimintaelimiä ovat mm. asukasyhdistykset, joiden roolia paikallisen turvallisuuskulttuurin toteuttamisessa voisi suunnitelmassa nostaa esiin (yhteisöllisyyden vahvistamisen merkitys turvallisuuden kokemisessa)
- meneillään olevan aluehallintouudistuksen johdosta Etelä-Savon maakunnan ensimmäiseen versioon on ollut vaikeuksia saada mm. ympäristöhallinto ja entisestä TE-keskuksesta tunnuslukuja.
- päihteiden käyttö ja siitä aiheutuvat seuraukset on myös otettava paremmin huomioon seuraavassa "turvallisuustilannekuvassa" eli maakunnan turvallisuussuunnitelmassa
- ikääntyvän väestön määrä ja kehitys ja ikääntyvän väestön ottaminen mukaan turvallisuutta parantavaan työhön (mm. kuuleminen, paikallinen turvallisuussuunnittelu) huomioitava
- toimintaympäristön muutos, esim. yksinasuvien ikääntyvien määrän kasvu, perhesuhteiden muutokset huomioitava
- harvaan asuttujen alueiden erityiskysymykset huomioitava.

Kuva: Etelä-Savon harvaan, mutta kauttaaltaan asuttu alue lisää tarvetta ikääntyvän väestön turvallisuuden huomioimiselle.